

Rossz volt, jó volt

Emlékek hálójában

ÍRTA: BÁCSKAI JÚLIA PSZICHOLÓGUS

Pedagógusok önismereti csoportja, kommunikációs tréningje Budapesten 1998 őszén. Játék, ami nem játék. Játék, amelyben előjönnek az emlékek, rosszak és jók, hogy ismét szembesüljünk velük. Valódi történetek következnek – kitalált nevekkal.

PSZICHOLÓGUS: Lazítsatok, csukjátok be a szemeket. Képzeljétek el magatokat gyerekeknek. Hívjátok elő az általános és a középiskolai képeket. A legrosszabb élményt, amikor pokolian éreztétek magatokat. Éljétek át újra. És éljétek át a legjobb élményt is, minél intenzívebb képekben.

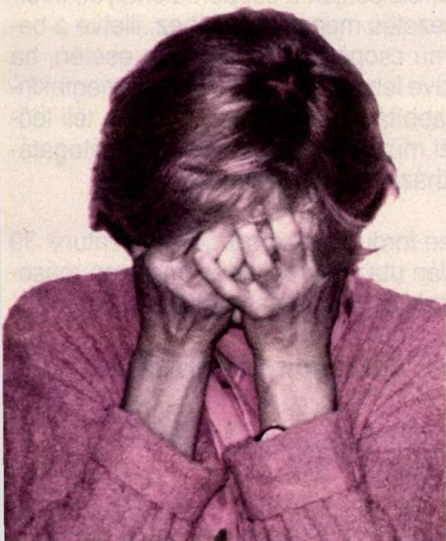
MÁRIA: Tízéves vagyok a képen, copfos, kék egyenköpenyes kislány a táblánál és elfelejtem a verset. Egyszerűen nem jut eszembe a folytatás. Az osztály kuncog, a tanárnő szomorú és azt mondja: nahát a mamád nem kérdez ki?– mert ő is ott tanított, kollégák voltak. Én szégyenkeztem. A jó élményem az érettségi, amikor túl vagyunk rajta és az igazgató meg az elnök is megdicsér mint az évfolyam büszkeségét.

ELVIRA: Nagyon régen történt... Tizenhárom éves voltam, mint most az unokám. Akkor lettem nagylány. Az iskolában mentruáltam először életemben és rémülten vettem észre. Talán elvérzek vagy meghalok, nem tudtam az egészről semmit. Nem mertem senkinek szólni. Nagyon

megalázó volt. (Sír) Akkor már nem élt az édesanyám, ő se segíthetett, hogy felkészítsen. Hálás lettem volna, ha van egy olyan pedagógus, akivel bizalmas lehettem volna. Én ezért is akarok a gyerekekkel bensőségebb viszonyban lenni. Jó élmény? Az, amikor hozzám fordult a tanítványom a terhessége miatt.

MÁRTA: Nálam is a bizalom körül forog a történet. Mindig jó sportoló voltam, mindenhol a testnevelő volt a kedvenc tanárom. Persze én is az övé. A labdajátékokban és az atlétikában is ügyes voltam, még a téli sportokban is. Ez az eset télen történt, nagy hóban, szánkóztunk az osztállyal a Normafánál. Nekem kellett a kis csapatokat indítani: mehetnek lefelé. És egyszer rosszkor küldtem a következő szánkót, összeütözköztek az előző két gyerekkel, felborultak, az egyik lánynak eltört a karja, egy másiknak meg bokazúzórást okozott a rácsúszó szánkó. Hiába vigasztalgtattak, én tudtam, hogy soha nem bocsátom meg magamnak. A jó élményem a sok serleg, amit nyertem és nyertünk, mind megvan még.

ZOLTÁN: A legszörnyűbb élményem az volt, amikor a középiskolában rámüvöltött a földrajztanár, mert nem törültem le a táblát, pedig én voltam a hetes. Azért maradt meg bennem ennyire, mert ugyanolyan savanyú szaga volt, amikor közel hajolt hozzám, mint az apámnak, aki szintén erős alkoholista volt, rettegtem tőle és számomra éveken át az iskola jelentett menedéket, ahol béke és nyugalom várt, ahol dicsértek és szerettek – nem úgy, mint odahaza. Azért voltam jeles tanuló, hogy ott jól érezhessem magamat. A legszebb emlékem tavalyi, amikor egy diák úgy fogalmazott: azért lett jó irodalmár, mert én megadtam neki a nyugalmat, miattam érdemes volt iskolába járnia. Fel is vették a főiskolára.

Még sírni se tudtam, olyan sokkot kaptam.

KATALIN: Soha nem felejttem el, amikor „kiemeltek” az osztálytársaim közül, mint a legalkalmasabbat, hogy jelentsem a rosszakat az igazgatónak. Az első perctől érzem, hogy itt valami nem igazán tisztessé-

ges dologra akarnak rávenni, de erősködtek, hogy ez mindenkinek az érdeke. Szinte meghasonlott lettem: ha jelentettem – árulónak éreztem magam, ha nem – engedetlennek, ami szintén távol állt tőlem. Én jó akartam lenni és mind a gyerekek, mind a tanárok szeretetét akartam. Nehéz időszak volt! A jó élményem végül ugyanez, mert sikerült lemondanom erről a megtiszteltetésről és elfogadta az igazgató, sikerült az osztályommal is megérintni, hogy nem tehettem mást, illetve amikor megtettem, akkor végül visszafogadtak.

ANDREA: A szorongásaim eredete az általános iskolai napközis korszakomból származik. Olyan nevelőket fogtam ki, akik sem emberileg, sem tanárként nem illenek a pályára. Előfordult sokszor, hogy az ebédet belekényszerítették a gyerekekbe, egyszer én sem ettem meg a mákos tésztát (mindig utáltam) és a fejemre öntötték az egészset. Ott ültem frissen mosott hajjal, lógott a szemembe, az orromba az a gusztustalan tészta, még sírni se tudtam, olyan sokkot kaptam, a gyerekek megrémültek, aztán röhögtek. De még ennél is rosszabb volt, hogy nem mertem elmesélni otthon, mert tudtam, hogy anyukám nem hagyná annyiban, annak meg újra én innám meg a levét. Soha nem meséltem el neki, hogy nem a játszótéren lettem aznap piszkos! Köszönöm ezt a gyakorlatot, mert végre értem, hogy miért védem a lányomat és a tanítványaimat is ennyire a megaláztatástól.

PSZICHOLÓGUS: Úgy látom, a rossz élményeitek a kiszolgáltatottságból és a felnőttek hatalmaskodásából erednek. Érdekes az is, hogy milyen fontos volt már gyerekkorotokban a teljesítmény, a dicséret elnyerése, a megfelelési kényszer. Sok későbbi tanár számol be hasonló élményekről. Talán ez a foglalkozás igényességéből ered. Vagy éppen az fog másoktól igényesen követelni, aki maga is sokat várt mindig önmagától?